

FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS:
A XXI. SZÁZAD GLOBÁLIS KIHÍVÁSA

GLOBÁLIS HELYZETKÉP

KORUNK GAZDASÁGI,
TÁRSADALMI ÉS KÖRNYEZETI
JELENSÉGEI,
ELLENTMONDÁSAI

Vida Gábor

MTA, 2007, március 8.

A fenntartható fejlődés három egyenlő pilléren áll:

- Gazdaság
- Társadalom
- Környezet

Ám ez a gyakorlatban legtöbbször torzul:

GAZDASÁG

TÁRSADALOM

KÖRNYEZET

ÍGY FENNTARTHATATLAN!

A világ helyzete

1,2 milliárd ember kevesebb, mint havi 6000 Ft-ból él!

A világ 20 %-a gazdag ország, és a világ összjövedelmének 85 %-át kapja!

A világ 3 leggazdagabb emberének több vagyona van, mint a 47 legszegényebb ország együttes GDP-je!

A világ 15 leggazdagabb embere gazdagabb, mint az összes szubszaharai afrikai ország együttes GDP-je (550 millió ember!)

Serageldin (2002)

Társadalmi fenntarthatatlanság

AZ EMBERISÉG JÖVEDELME

$$1970: \quad \frac{\text{leggazdagabb 20\%}}{\text{legszegényebb20\%}} = 30$$

$$2005: \quad \frac{\text{leggazdagabb 20\%}}{\text{legszegényebb20\%}} = 75$$

von Weizsäcker (2006)

Ökológiai fenntarthatatlanság

Az emberiség lábnyoma: 2.2 ha/fő

USA polgár lábnyoma: 9.5 ha/fő (2001-es adatok)

Pakisztániak lábnyoma: 0.7 ha/fő

Az emberiségnek hiányzik: 0.4 ha/fő

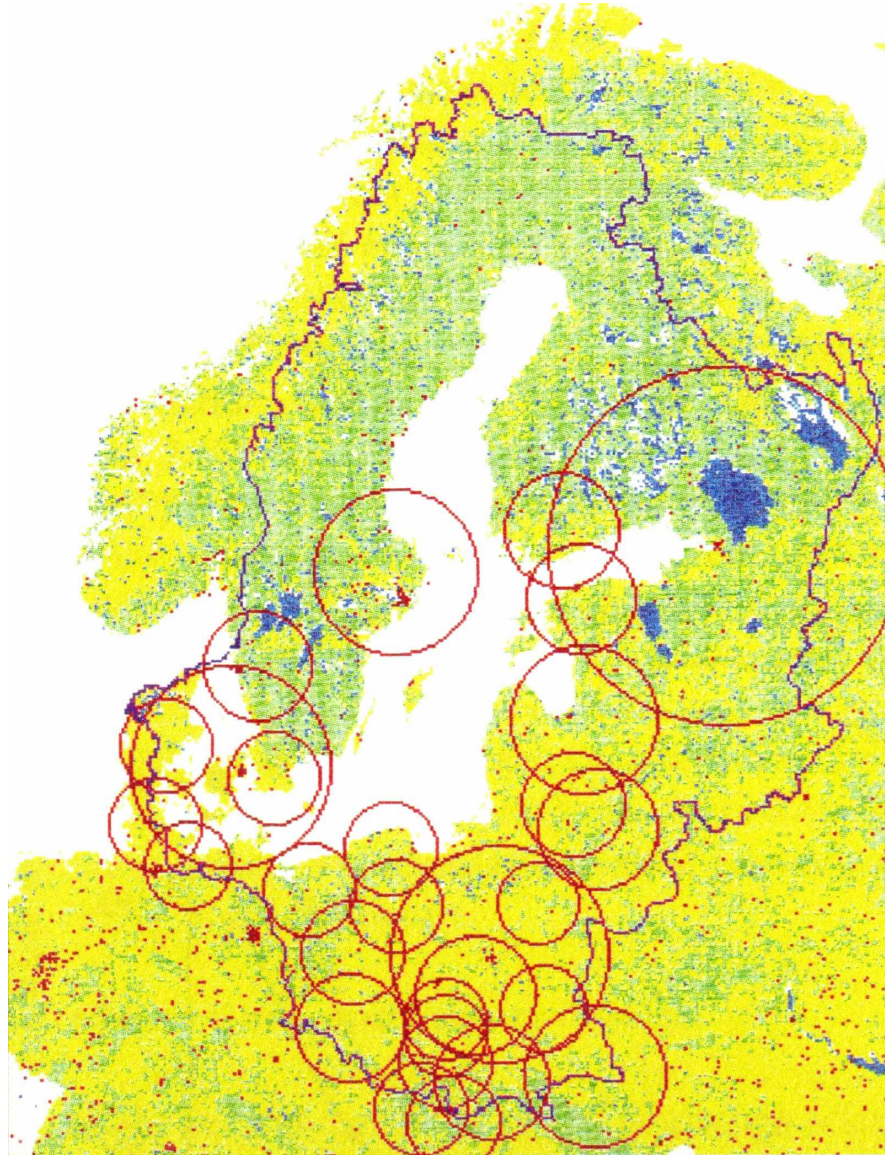
Wackernagel (2006)

Egy átlagos EU polgár ökológiai hátizsákja: **40-80 tonna évenként**

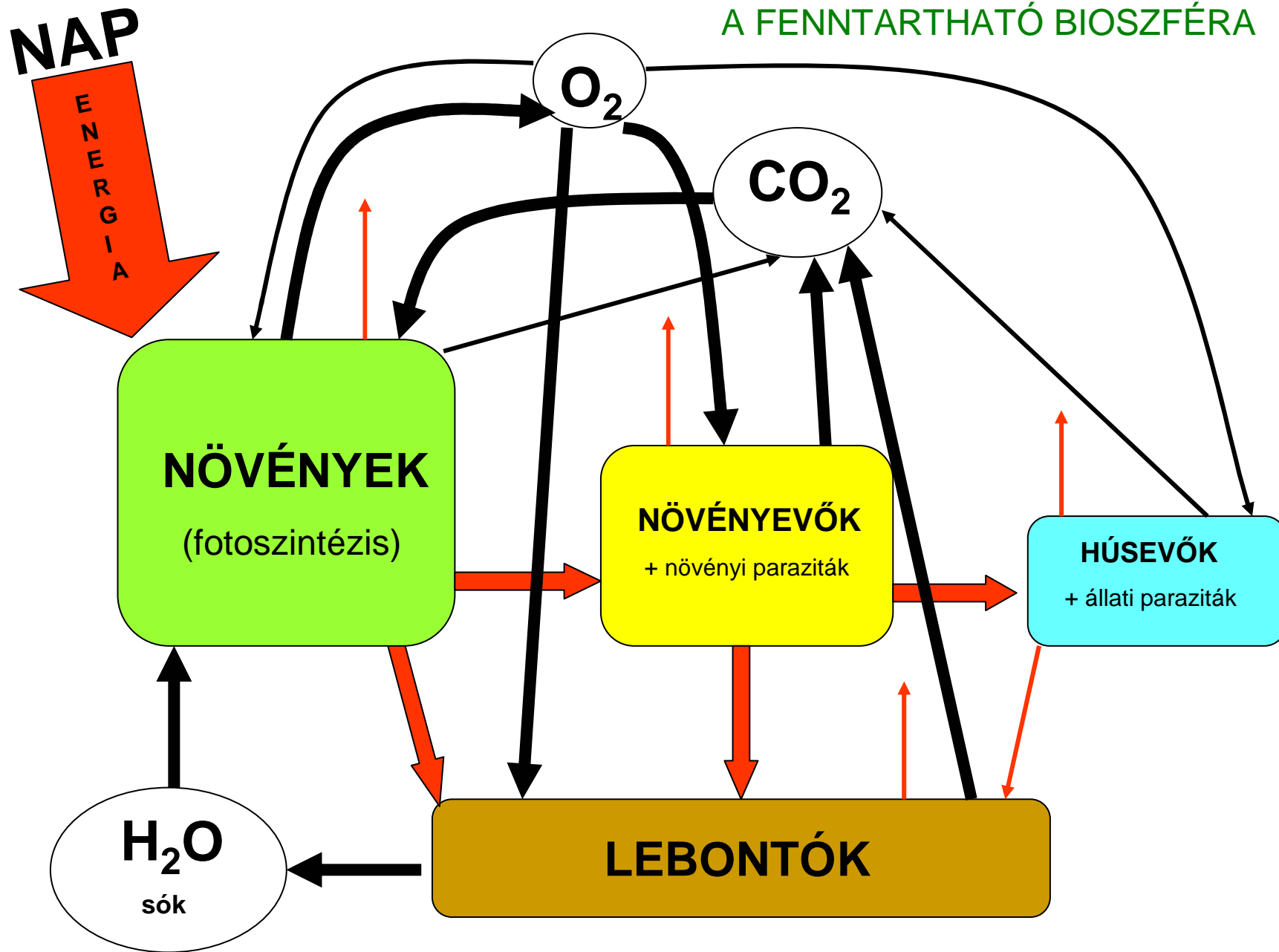
*„I cannot see any plausible strategy of protecting what remains of our planet's biodiversity without **drastically** reducing the material flow traveling through the human technosphere.”*

von Weizsäcker (2006)

30 város ökológiai lábnyoma a Balti- tenger vízgyűjtőjében

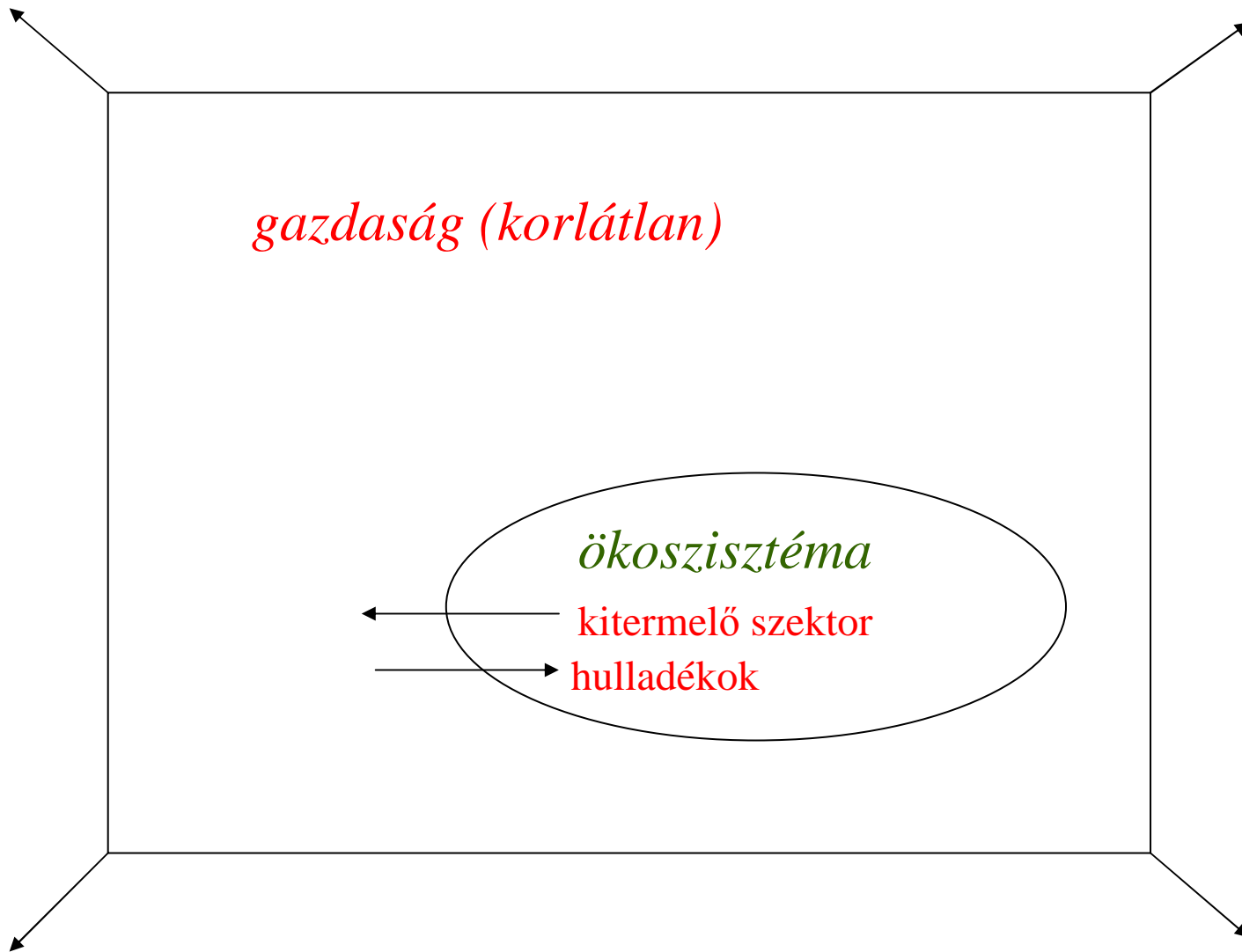

A FENNTARTHATÓ BIOSZFÉRA

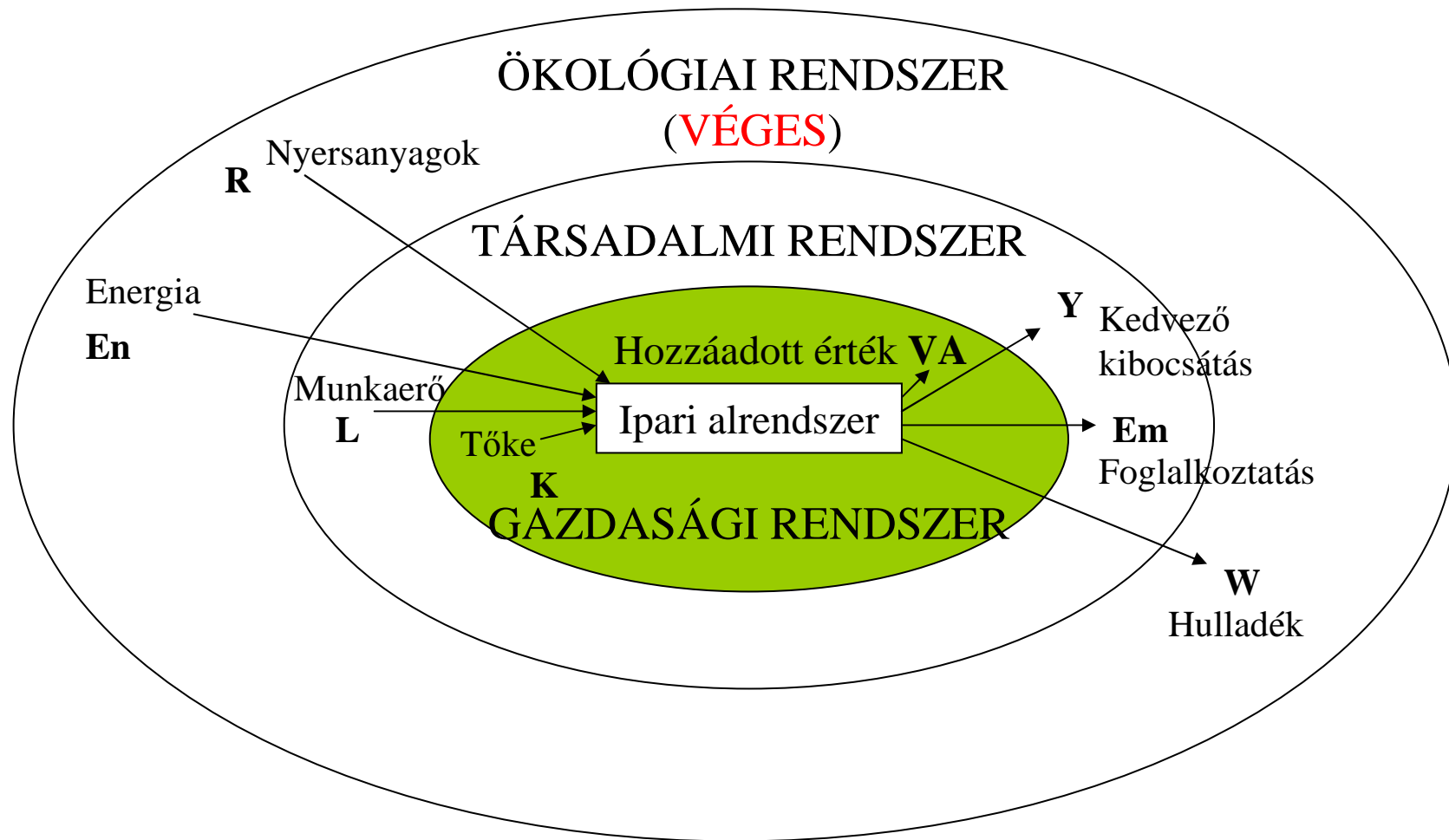

Komplexitás – diverzitás – stabilitás - hatékonyság

„cél a gazdasági
növekedés fokozása”

Herman F. Daly

Kerekes S.

VERSENYKÉPESSÉG FOKOZÁSA(!?)

- Cél vagy eszköz? – Ha eszköz mi a cél?
- MTA a nemzet tanácsadója
- A tudomány egésze az emberiség tanácsadója, globális jólétének elősegítője
- ***Merre megyünk? Jó az irány?***

Fenntarthatatlan gazdasági növekedés, bioszféra degradálódás!

Fenntarthatatlan fogyasztás, jóléti polarizálódás, feszültség!

Fenntarthatósághoz c.30%-al nagyobb Föld kellene (most)!

Tudomány beszűkülése, függővé válása, hitel vesztese!

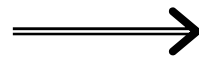
Mi kutatók versengve dolgozunk többnyire valamely részprobléma egy parányi részének megoldásában...

...és a dolgok összefüggenek egymással, s olykor

A POKOLHOZ VEZETŐ ÚT JÓSZÁNDÉKKAL VAN KIKÖVEZVE!

Gazdasági növekedés
Fejlesztés, beruházás
Környezetvédelem
Természetvédelem

Rengeteg:
szakkönyv
szakcikk
egyezmény
szerződés
tanulmány
dokumentum

Biodiverzitás veszteség
Ökológiai rendszerek
degradálódása
Csökkenő ökoszisztéma
szolgáltatások
Globális klímaváltozás
Növekvő boldogtalanság

megelegettség

cf. Millennium Ecosystem Assessment

A probléma legegyszerűbb bemutatása (P. & A. Ehrlich)

$$I = PCT$$

I = Impact

P = Population (népesség)

C = Consumption (fogyasztás)

T = Technology (technológia)

Mennyi az elég?

Tendencia: Természeti tőke fogyása, ökoszisztéma szolgáltatások romlása
Növekvő szakadék a szegény és a gazdag között
(országokon belül és országok között)
Növekvő relatív boldogtalanság)

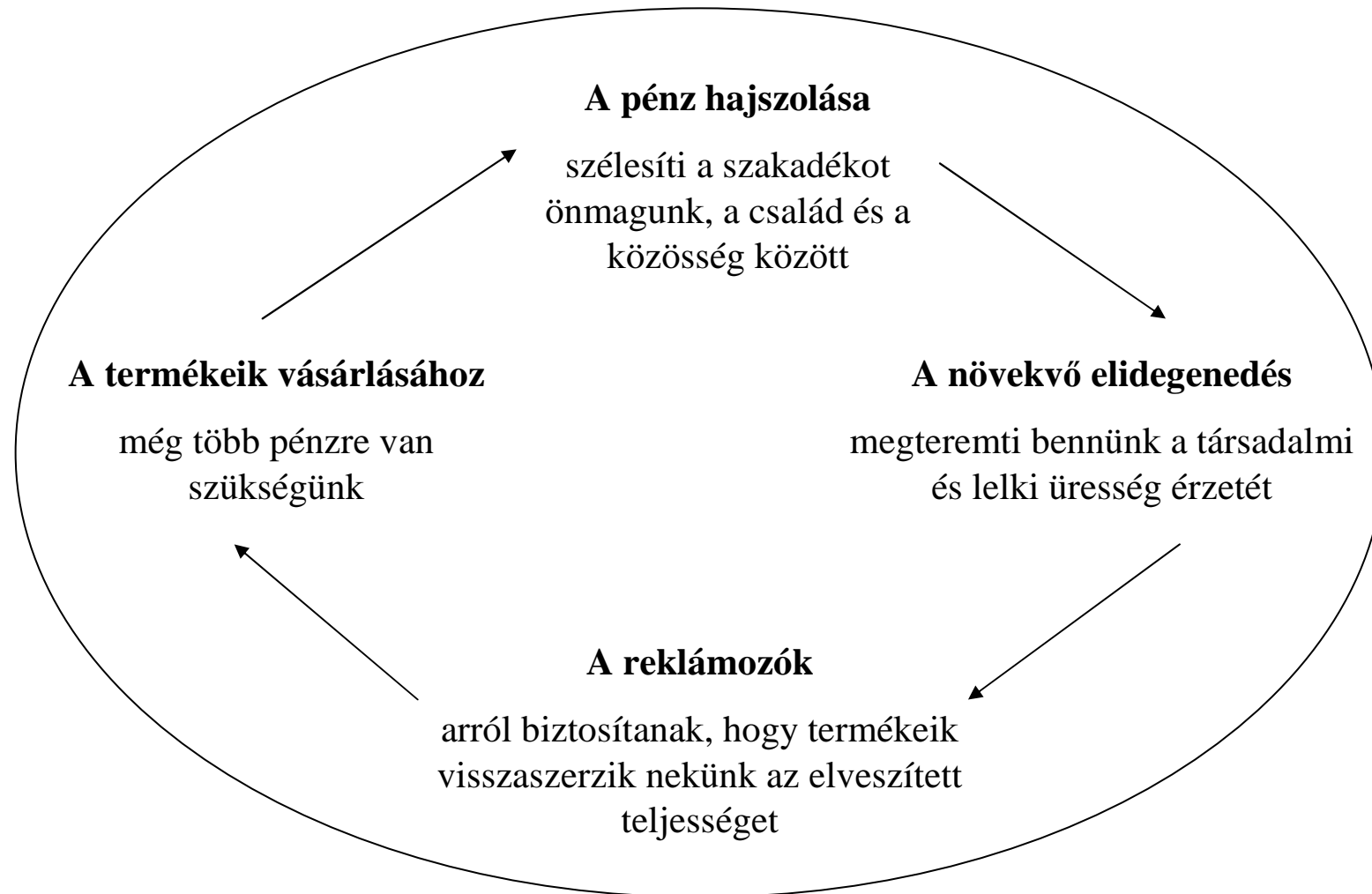
„The core problem is that we have forgotten that economic growth is a means to an end, not an end itself.”

„[The] goal is (or should be) a sustainable and desirable present and future for all of humanity.”

„... this implies that maintaining our ecological life-support system and the biodiversity that allows it to function is a key sub-goal.”

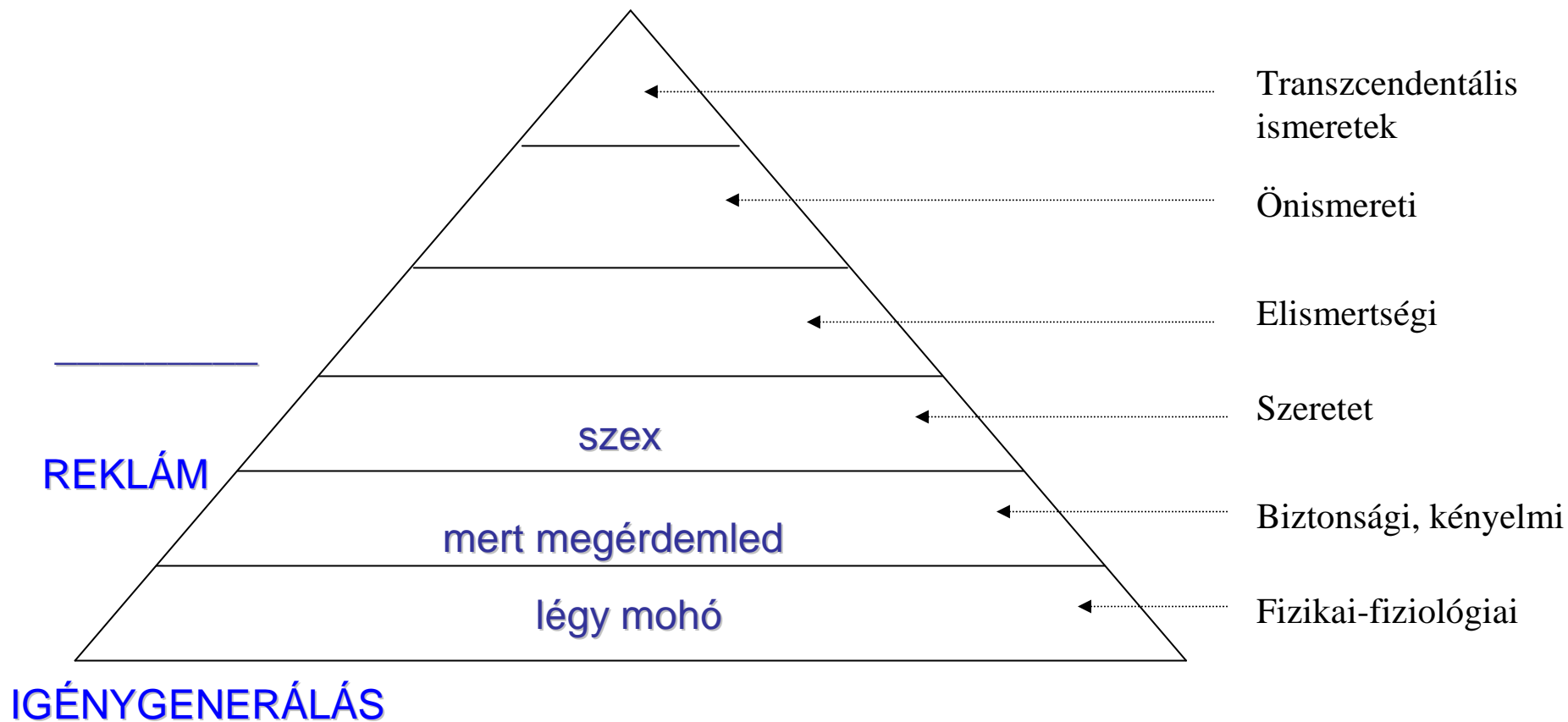
R. Costanza Nature 439.p.789 (2006)

A FOGYASZTÓI ÖRDÖGI KÖR

érték ≠ pénz ≠ jólét

Az emberi szükségletek Maslow-féle hierarchiája

módosított!

Változtatási javaslatok:

Jelenlegi

Növekedés

Versengés

Anyagi gazdagság

Lágy fenntarthatóság

Üzleti érdek dominanciája

Profit orientáció

Önzés (mentség a „láthatatlan kéz”)

Fogyasztói társadalom (eldobható)

Haladás mércéje: GDP növekedés

Neoliberális közgazdaság

Az élet küzdelem

Sosincs elég

...

Alternativa

Egyensúly

Együttműködés

Mentális gazdagság

Kemény fenntarthatóság

Etikai, intellektuális, esztétikai prioritás

Közjóléti orientáció

Önzetlenség

Fenntartható társadalom

Jobb mércék: ISEW, GPI, etc.

Ökológiai közgazdaság

Az élet szép

„Logic of Sufficiency” (T.Princeton)

...